

Lausunto

15.04.2020

Asia: VN/7206/2020

HE terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta; Valmiutta ja häiriötilanteiden hoitamista koskevat säädökset

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon antajan organisaatio

Kunta tai kuntayhtymä

Muita kommentteja

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä Soiten puolesta:

Toivottavaa olisi siirtää lakiuudistuksen suunnittelu koronapandemian jälkeiseen aikaan. Siten uuteen lainsäädäntöön ehdittäisiin paneutua ja kokemusta pandemiasta olisi lisää, jota voisi hyödyntää tulevaisuuden valmiuslainsäädännön suunnittelussa. Yleisesti ottaen pidämme uudistusta tärkeänä, mutta ennenaikaisena.

Valmiussuunnittelussa tulee ottaa huomioon myös pelastustoimi ja läheinen yhteistyö ko. toimijan kanssa sekä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Lisäksi varautumiseen liittyvää alueellista koulutusta olisi lisättävä ja sen tulisi olla koordinoitua. Nykyinen järjestelmä ei ole sitä tarpeeksi tuottanut.

Uudessa lainsäädännössä suunnitellaan Suomen laajuisen tilannekuvan laatimista. Jotta tähän päästään mahdollisimman sujuvasti, tulisi valtakunnallisella tasolla suunnitella tekniset ja tiedolliset apuvälineet tilannekuvan laatimiseen. Valmiussuunnittelussa tulee olla myös valtakunnalliset työkalut riskiarviointiin, joka huomioi myös uuden sote-puolen ja mahdollisen maakuntauudistuksen. Tähän esimerkiksi kuja-mallipohjaa tulisi tarkastella varteenotettavana työkaluna.

Näkemyksenne ehdotetuista sosiaalihuoltolain muutoksista

Sosiaalihuollon huomioiminen valmiussuunnittelussa on parannus entisestä, joka lisää reaaliaikaista tietoisuutta alueellisesta sosiaalihuollon valmiudesta ja sen koordinoimisesta terveydenhuollon kanssa. Epäselväksi esityksestä jäi aiheuttaako lainsäädäntömuutos resurssimuutoksia yliopistosairaalan alueella sijaitsevan sosiaalihuollon toimielimelle sekä sen omalle toiminnalle.

Huomionarvoista on, että sosiaali- ja terveydenhuollon alueelliset kehittämisaalueet eivät tällä hetkellä kaikilta osin ole yhtenäiset; sosiaalihuollon toimijoita on esimerkiksi OYS-Ervan alueella suuri määrä. Tällä hetkellä Keski-Pohjanmaalla sijaitsevassa Soite-sotekuntayhtymässä (Pohjoisen OYS-Erva-alueen sisällä), Sosiaalialan Osaamiskeskus SONet Botnia toimii Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskuksena, jonka tehtävänä on kehittää Soiten, Seinäjoen ja Vaasan kaupungin sekä Seinäjoen Amk Oy:n kanssa sosiaalihuoltoa alueellaan. Eli Soite sairaanhoitopiirinä ja sote-kuntayhtymä kuuluu terveydenhuollon (ensisijassa esh) pohjoiseen erva-alueeseen, mutta sosiaalialan kehittämisyyhteistyön osalta Pohjanmaan yhteistoiminta-alueeseen. Uusi sosiaalihuoltolainsäädäntö vaatii uusien verkostojen luomista yliopistolliseen sairaalaan.

Sosiaalihuollon resursseja ei ole määritelty uudessa lainsäädännössä. Kyseenalaista on mitä sosiaalihuollon resursseilla lainsäädännössä tarkoitetaan. Lisäksi on kyseenalaista kuinka laaja päätäntävältä yliopistollisella sairaalalla tulee olemaan resursseista ja kuinka edunvalvonta toteutetaan.

Näkemyksenne ehdotetusta terveydenhuoltolain muutoksista

Ehdotettu lainsäädäntö luo yliopistosairaalalle erityisen suuren päätäntävällän, pienenä sairaanhoitopiirinä tämä on huolestuttavaa. Pienen sairaanhoitopiirin ääni saattaa jäädä suurempien toimijoiden alle ja alueelliset erityispiirteet voivat jäädä siten huomioimatta. Erityisesti 42 a §:n 3- ja 4-kohdat ovat epäselviä ja ne saattavat muodostaa yliopistosairaalalle erityisen suuren päätäntävällän terveydenhuollon resursseista. Vaikka poikkeusolo tai häiriötilanne syntyy, ei vastuuta voida viedä yliopistosairaalan tasolle vaan päätäntävällän on pysyttävä sairaanhoitopiirillä. Näiden eri tasojen, yliopistollisen sairaalan ja sairaanhoitopiirin/kuntayhtymän, päätäntävällän tulee selkeyttää ja pidättäytyä liian suuren vallan siirrosta pois sairaanhoitopiiriltä/kuntayhtymältä.

Yliopistosairaalan johtamisjärjestelmässä sairaanhoitopiireille on muodostettava oma edunvalvontajärjestelmä, asiaa ei voida jättää tulkinnanvaraisten periaatteiden varaan. Periaatteita tulee myös avata lainsäädännön tasolla tai hallituksen esityksessä, jotta valtakunnallisesta järjestelmästä muodostuu yhtenäinen ja eheä kokonaisuus.

Riittävän tarkan ja ajantasaisen tilannekuvan viemistä yliopistosairaalle on ohjeistettava ja varmistettava alueellinen yhdenvertaisuus. Lisäksi on varmistettava yliopistosairaalan kokonaisnäkemys ja osaaminen niin, että se tunnistaa riittävän selkeästi erikoissairaanhoidon lisäksi myös perusterveydenhuollon sekä sosiaalipalveluiden osuuden.

Kiilunen Vilma
Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöryhmittymä Soite